

REGIONE AUTÒNOMA DE SARDIGNA

Lege 15 de idas de su 1999 n. 482

“Normas in matèria de tutela de is minorias linguìsticas istòricas”
publicada in sa Gazeta Ufitziale n.297 de su 20 de idas de su 1999

Artìculu 1

1. Sa limba ufiziale de sa Repùblica est s'italianu.
2. Sa Repùblica, chi valorizat su patrimoniu linguìsticu e culturale de sa limba italiana, promovet fintzas sa valorizatzione de is limbas e de is culturas tuteladas dae custa lege.

Artìculu 2

1. In atuatzione de s'artìculu 6 de sa Costituzione e in armonia cun is printzìpios generales apostivados dae is organismos europeos e internatzionales, sa Repùblica tutelat sa limba e sa cultura de is populatziones albanesas, catalanas, germànicas, grecas, islovenas e croatas e de is chi faeddant su frantzesu, su francu-proventzale, su friulanu, su ladinu, s'otzitanu e su sardu.

Artìculu 3

1. Sa delimitatzione de s'àmbitu territoriale e subcomunale in su cale s'àplicant is disponimentos de tutela de is minorias linguìsticas istòricas prevididas dae custa lege est adotada dae su consìgiu provintziale, a pustis de àere intesu is comunas interessadas, a rechesta de nessi su bìndighi pro chentu de is tzitadinos iscritos in is listas eletorales e residentes in is comunas matessi o de su de tres unu de is consigeris comunales de is comunas matessi.
2. In su casu chi non sussistat peruna de is conditziones de is cales a su comma 1 e si in casu mai in su territòriu comunale b'apat semper e cando una minoria linguìstica incluida in s'elencu de s'artìculu 2, su protzedimentu cumentzat si in casu mai sa populatzione residente si pronùntziet in favore, tràmite consultatzione apòsita promòvida dae is sugetos chi nde tenent tìtulu e

cun is modalidades prevididas dae is istatutos e regulamentos comunales respetivos.

3. Cando is minorias linguìsticas de is cales a s'artìculu 2 s'agatant distribuidas in territòrios provintziales o regionales diferentes, custas podent costituire organismos de coordinamentu e de proposta, chi is entes locales interessados tenent facultade de reconnòschere.

Artìculu 4.

1. In is iscolas maternas de is comunas de is cales a s'artìculu 3, s'educatzione linguìstica previdit, a costadu de s'impreu de sa limba italiana, finas s'impreu de sa limba de minoria pro s'acumprimentu de is atividades educativas. In is iscolas elementares e in is iscolas secundàrias de primu gradu est prevididu s'impreu finas de sa limba de minoria comente istrumentu de insegnamentu.

2. Is istituziones iscolàsticas elementares e secundàrias de primu gradu, in cunformidade a cantu est prevididu in s'artìculu 3, comma 1, de custa lege, in s'esertzìtiu de s'autonomia organizzativa e didàtica de sa cale a s'artìculu 21, commas 8 e 9, de sa lege 15 de martzu 1997, n. 59, in is limites de s'oràriu curriculare cumplessivu definidu a livellu natzionale e in su respetu de totu is òbrigos de servìtiu de is dotzentes prevididos dae is cuntratos colletivos, a fines de assicurare s'aprendimentu de sa limba de minoria, deliberant, finas subra sa base de is rechestas de is babbos e de is mamas de is alumnos, is modalidades pro s'acumprimentu de is atividades de s'insegnamentu de sa limba e de is traditziones culturales de is comunidades locales, apostivighende•nde is tempos e is metodologias, e apostivighende fintzas is crìterios de valutatzione de is alumnos e is modalidades de impiegu de dotzentes cualificados.

3. Is istituziones iscolàsticas matessi de is cales a su comma 2, in cunforma a s'artìculu 21, comma 10, de sa lege 15 de martzu 1997, n. 59, siat a sa sola siat in forma assotziada podent realizare ampliamentos de s'offerta formativa in favore de is adultos. In s'esertzìtiu de s'autonomia de chirca, isperimentatzione e isvilupu, de sa cale a s'artìculu 21 mentovadu, comma 10, is istituziones iscolàsticas adotant, finas tràmite formas assotziadas, initziativas in su campu de s'istùdiu de is limbos e de is traditziones culturales de is chi appartenent a una minoria linguìstica reconnota, in cunforma a is artìculos 2 e 3 de custa lege e persighint atividades de formatzione e

aggiornamentu de is insegnantes prepostos a is matessi disciplinas. Pro custa mira is istitutziones iscolàsticas podent istipulare conventziones, in cunforma a s'articulu 21, comma 12, de sa lege n. 59, de su 1997 mentovada.

4. Is iniciativas prevididas dae is commas 2 e 3 sunt realizadas dae is matessi istitutziones iscolàsticas avalessende•si de is resursas umanas a disponimentu, de sa dotatzione finantziària atribuida in cunforma a s'articulu 21, comma 5, de sa lege 15 de martzu 1997, n.59, e fintzas de is resursas in annanta chi si podent agatare cun conventziones, providende intre is prioridades apostivigadas dae su matessi comma 5, cussas prevididas dae custa lege. In sa partizione de is resursas de is cales a su comma 5 mentovadu, de s'articulu 21 de sa lege n.59 de su 1997, si tenent in contu is prioridades in annanta de is cales a custu comma.

5. A su momentu de sa pre-iscrittione is babbos e is mamas comùnicant a s'istitutzione iscolàstica interessada si bolent a si nd'avalessire, pro is figios issoro, de s'insegnamentu de sa limba de minoria.

Articulu 5

1. Su Ministru de s'istruzziune pùblica, cun decretos suos, indicat is critèrios generales pro s'atuatzione de is mesuras cuntènnidas in s'articulu 4 e podet promòvere e realizzare progetos natzionales e locales in su campu de s'istùdiu de is limbas e de is traditziones culturales de is chi appartenent a una minoria linguistica reconnota in cunforma a is artìculos 2 e 3 de custa lege. Pro sa realizatzione de is progetos est autorizadu unu gastu de 2 miliardos de francos a s'annu a decùrrere dae s'annu 1999.

2. Is ischemas de decretu de is cales a su comma 1 sunt trasmitidos a su Parlamentu pro s'achirimentu de su parre de is Commissiones permanentes cumpetentes chi si podent espressare intro de sessanta dies.

Articulu 6

1. In cunforma a is artìculos 6 e 8 de sa lege 19 de onniassantu 1990, n. 341, is universidades de is regiones interessadas, in s'àmbitu de s'autonomia issoro e de is istantziamentos ordinàrios de bilàntziu, leant ogni iniziativa, incluida s'istitutzione de cursos de limba e cultura de is limbas de is cales a s'articulu

2, chi punnat a fatzilitare sa chirca iscientifica e is atividades culturales e formativas de amparu a is finalidades de custa lege.

Articulu 7

1. In is comunas de is cales a s'articulu 3, is membros de is consìgios comunales e de is àteros òrganos a istrutura collegiale de s'amministratzione podent impreare, in s'atividade de is organismos matessi, sa limba ammitida a tutela.
2. Su disponimentu de su cale a su comma 1 s'aplicat fintzas a is consigeris de is comunidades montanas, de is provìntzias e de is regiones, is territòrios de is cales incluant comunas in ue est reconnota sa limba ammitida a tutela, chi a manera cumplexsiva costituant a su nessi su 15 pro chentu de sa popolazione interessada.
3. Si in casu mai unu o prus cumponentes de is òrganos collegiales de is cales a is commas 1 e 2 decrant de non connòschere sa limba ammitida a tutela, depet èssere garantida in deretura una tradutzione in limba italiana.
4. Si in casu mai is atos destinados a s'impreu pùbliku siant redatzionados in is duas limbassas, produint efetos giurìdicos petzi is atos e is deliberatziones redatzionados in limba italiana.

Articulu 8

1. In is comunas de is cales a s'articulu 3, su consìgiu comunale podet providire, cun càrrigos in contu a su bilàntziu de sa comuna matessi, in mancàntzia de àteras resursas disponìbiles pro custu fine, a sa publicatzione in sa limba ammitida a tutela de atos ufiziales de s'Istadu, de is regiones e de is entes locales e fintzas de entes pùblicos non territoriales, abarrende firmu su valore legale esclusivu de is atos in su testu redatzionadu in limba italiana.

Articulu 9

1. Sende salvu cantu prevididu dae s'articulu 7, in is comunas includidas in s'articulu 3 est cunsentidu, in is ufizios de is amministratziones pùblicas, s'impreu orale e iscritu de sa limba ammitida a tutela. Dae s'aplicatzione de

custu comma sunt escluidas is fortzas armadas e is fortzas de sa politzia de s'Istadu.

2. Pro fàghere efetivu s'esertzìtziu de is facultades de is cales a su comma 1, is amministratziones pùblicas providint, fintzas tràmite conventziones cun àteros entes, a garantire sa presèntzia de personale chi siat a tretu de respòndere a is rechestas de su pùblicu imprende sa limba ammitida a tutela. Pro custu fine est istituìdu, in sa Presidèntzia de su Consìgiu de is Ministros - Dipartimentu pro is afares regionales - unu Fundu natzionale pro sa tutela de is minorias linguìsticas cun una dotazione finantziària annuale de 9.800.000.000 de francos a decùrrere dae su 1999. Custas resursas, de leare a cunsideru comente limite màssimu de gastu, sunt partzidas ogni annu cun decretu de su Presidente de su Consìgiu de is Ministros, intesas is amministratziones interessadas.

3. In is protzedimentos in dae in antis de su giùighe de paghe est cunsentidu s'impreu de sa limba ammitida a tutela. Abarrant firmos is disponimentos de is cales a s'articulu 109 de su còdighe de protzedura penale.

Artìculu 10

1. In is comunas de is cales a s'articulu 3, in annanta a is topònimos ufiziales, is consìgios comunales podent deliberare s'adotzione de topònimos cunformes a is traditziones e a is usos locales.

Artìculu 11

1. Is tzitadinos chi faghent parte de una minoria linguìstica reconnota in cunforma a is artìculos 2 e 3 e residentes in is comunas de is cales a su matessi artìculu 3, is sambenados o is nùmenes de is cales siant istados modificados in antis de sa data de intrada in vigèntzia de custa lege, o a is cales in su tempus coladu siat istadu impèdidu de pònner su nùmene de batiare in sa limba de minoria, tenent deretu de otènnere, basende•si subra una documentatzione adeguada, su recùperu de is matessi sambenados o nùmenes in forma originària. Su recùperu de su sambenadu tenet efetu fintzas pro is discendentes de is interessados chi no apant l'òmpidu s'edade majore o chi, si de edade majore, apant dadu su cunsensu issoro.

2. In is casos de is cales a su comma 1 sa dimanda depet indicare su nùmene o su sambenadu chi si bolet leare e est presentada a su sindigu de sa comuna de residèntzia de chie rechedet chi providit de ufitziu a la trasmitere a su prefetu, acumpangiada dae un'estratu de s'atu de nàschida. Su prefetu, si in casu mai bi siant is presupostos prevididos dae su comma 1, emitet su decretu de recùperu de su nùmene o de su sambenadu. Pro is membros de sa matessi famiglia su prefetu podet providire cun unu decretu ùnicu. In casu de reietzione de sa dimanda, si podet fàghere impugnazione a su provedimentu chi pertocat, intro de 30 dies dae sa comunicatzione, cun ricursu a su Ministru de gràtzia e giustìtzia, chi detzidet, dadu chi siat su parre de su Consìgiu de Istadu. Su protzedimentu est esente dae gastos e depet èssere concruidu intro de noranta dies dae sa rechesta.

3. Is ufizios de s'istadu tzivile de is comunas interessadas providint a is annotos chi cunsighint a s'atuatzione de is disponimentos de is cales a custu artìculu. Totu is àteros registros, totu is elencos e ruolos nominativos sunt retificados de ufitziu dae sa comuna e dae is àteras amministratziones cumpetentes.

Artìculu 12

1. In sa conventzione intre su Ministeru de is comunicatziones e sa sotziedade cuntzessionària de su servìtziu radiotelevisivu pùblicu e in su cuntratu de servìtziu chi nde cunsighit, sunt asseguradas conditziones pro sa tutela de is minorias linguìsticas in is zonas de appartenèntzia.

2. Is regiones interessadas podent fintzas istipulare conventziones apòsitas cun sa sotziedade cuntzessionària de su servìtziu radiotelevisivu pùblicu pro trasmissiones giornalisticas o programmas in is limbas ammitidas a tutela, in s'àmbitu de is programmatziones radiofònicas e televisivas regionales de sa matessi sotziedade cuntzessionària; pro is matessi finalidades is regiones podent istipulare acordos apòsitos cun emittentes locales.

3. Sa tutela de is minorias linguìsticas in s'àmbitu de su sistema de is comunicatziones de massa est de cumpetèntzia de s'Autoridade pro is garantzias in is comunicatziones de is cales a sa lege 31 de argiolas 1997, n. 249, sende salvas is funtziones de inditu de sa Commissione parlamentare pro s'inditu generale e sa vigilàntzia de is servìtzios radiotelevisivos.

Artìculu 13

1. Is regiones a istatutu ordinàriu, in is matèrias de cumpetèntzia issoro, adèguant sa legislatzione issoro a is printzìpios apostivigados dae custa lege, sende salvos is disponimentos legislativos regionales in vigèntzia chi previdant conditziones prus favorèvoles pro is minorias linguìsticas.

Artìculu 14.

1. In s'àmbitu de is disponibilidades de bilàntziu issoro, is regiones e is provìntzias in ue siant presentes is grupos linguìsticos de is cales a s'artìculu 2 e fintzas is comunas incluidas in is provìntzias subbranumenadas, podent determinare, in base a critèrios ogetivos, providèntzias pro s'editoria, pro is òrganos de imprenta e pro is emittentes radiotelevisivas privadas chi impreent una de is limbas ammitidas a tutela, fintzas pro is sòtzios reconnotos e raighinados in su territòriu, chi tèngiant comente finalidade sa salvaguàrdia de is minorias linguìsticas.

Artìculu 15

1. In prus de cantu prevididu dae is artìculos 5, comma 1, e 9, comma 2, is gastos de is entes locales pro s'acumprimentu de is òbrigos chi derivant dae custa lege sunt postos in càrrigu a su bilàntziu istatale intro de su limite màssimu cumplessivu de 8.700.000.000 de francos a s'annu a decùrrere dae su 1999.

2. S'iscrittione in is bilàntzios de is entes locales de is previsiones de gastu pro is esigèntzias de is cales a su comma 1 est subordinada a sa partizione de is resursas de is cales a su matessi comma 1 intre is entes locales interessados, a efetuare cun decretu de su Presidente de su Consìgiu de is Ministros.

3. S'erogazione de is summas partzidas in cunforma a su comma 2 si faghet subra sa base de unu rendicontu appropriadu, presentadu dae s'ente locale cumpetente, cun s'indicu de is motivos de s'interventu e de is giustificatziones subra sa congruidade de su gastu.

Artìculu 16

1. Is regiones e is provìntzias podent providire, a càrrigu de is disponibilidades issoro de bilàntziu, a creare istitutos apòsitos pro sa tutela de is traditziones linguìsticas e culturales de is populatziones cunsideradas dae custa lege, o puru favoressent sa costituzione de setziones autònomas de is istitutziones culturales locales giai esistenti.

Artìculu 17

1. Is normas regulamentares de atuatzione de custa lege sunt adotadas intro de ses meses dae sa data de intrada in vigèntzia de custa lege matessi, a pustis de àere intesu is regiones interessadas.

Artìculu 18

1. In is regiones a istatutu ispetziale s'aplicatzione de is disponimentos prus favorèvoles prevididos dae custa lege est disciplinada cun normas de atuatzione de is istatutos rispetivos. Abarrant firmas is normas de tutela chi esistint in is matessi regiones a istatutu ispetziale e in is provìntzias autònomas de Trentu e de Boltzanu.

2. Finas a s'intrada in vigèntzia de is normas de atuatzione de is cales a su comma 1, in is regiones a istatutu ispetziale, chi in s'ordinamentu issoro non previdant normas de tutela, s' àplicant is disponimentos de is cales a custa lege.

Artìculu 19

1. Sa Repùblica promovet, in is modos e in is formas chi ant a èssere a segunda de is casos prevididos in conventziones apòsitas e punnende a conditziones de retziprotzidade cun is Istados foras dae s'Itàlia, s'isvilupu de is limbas e de is culturas de is cales a s'artìculu 2 difùndidas foras dae s'Itàlia, in is casos in is cales is tzitadinos de custas comunidades apant mantesu e isvilupadu s'identidade sòtziu-culturale e linguìstica de origine.

2. Su Ministeru de is afares èsteros promovet is intesas oportunas cun àteros Istados, a fines de assicurare conditziones favorèvoles pro is comunidades de limba italiana chi s'agatant in su territòriu issoro e de difùndere foras dae s'Itàlia sa limba e sa cultura italiana. Sa Repùblica favoresset sa cooperatzione

transfrontalera e interregionale fintzas in s'àmbitu de is programmas de s'Unione europea.

3. Su Governu presentat ogni annu a su Parlamentu una relata in mèritu a s'istadu de atuatzione de is acumprimentos prevididos dae custu articulu.

Artìculu 20

1. A su càrrigu chi derivat dae s'atuatzione de custa lege, valutadu in 20.500.000.000 de francos a decùrrere dae su 1999, si providit tràmite riduzione currispondente de is proietziones de s'istantziamentu iscritu, pro su bilàntziu triennale 1998/2000, in s'àmbitu de s'unidade previsionale de base de parte corrente "Fundu ispetziale" de s'istadu de previsione de su Ministeru de su tesoru, de su bilàntziu e de sa programmatzione econòmica pro s'annu 1998, pro custa mira imprende in parte, pro s'acantonamentu relativu a sa Presidèntzia de su Consìgiu de is ministros 18.500.000.000 de francos e pro s'acantonamentu relativu a su Ministeru de s'istrutzione pùblica 2.000.000.000 de francos.

2. Su Ministeru de su tesoru, de su bilàntziu e de sa programmatzione econòmica est autorizadu a fàghere, cun decretos suos, is variatziones de bilàntziu chi ocurrent.